

HORVÁTH SÁNDOR

Azelőtt. Generációs identitások és társadalmi gyakorlatok 1989-ben

1989 olyan szimbólum, amelyhez számos jelentés társul szerte a világban, mégis egy év történései önmagukban alig magyaráznak meg valamit. Sőt, globális és tematikailag szerteágazó jellege miatt koherens története sincs azoknak az eseményeknek, amelyeket 1989 szimbolizál vagy amit az ezt körülölelő évtizedekhez köt a szakirodalom. Mindenesetre 1989 jelentősége érthetőbbé tehető, ha nem csupán egy év, hanem több évtized történeti kontextusában vizsgáljuk azokat a változásokat, amelyek megváltoztatták a társadalom, a politika és a kultúra mindennapjait, a politikai részvétel formáit és azokat a merev társadalmi normákat is, amelyek a társadalmi csoportok és a nemek közötti hatalmi viszonyokat szabályozták. Mivel 1989 elsősorban a politikai szerepvállalás értelmezésének és lehetőségeinek megváltozását jelentette és szimbolizálja nem csupán a magyar, hanem az európai értelmiség számára is. Ez volt 1956 és 1968 után az utolsó olyan év az évezredben, amely nemzetközi szinten és hazánkban is az újfajta politikai szerepvállalásból fakadó (pozitív vagy negatív) tapasztalatok megélését, egy új generáció politikai öntudatra ébredését jelentette. Az előadás azoknak a társadalmi gyakorlatoknak a gyökereivel foglalkozik, amelyekre 1989-ben a társadalom eltérő csoportjai hivatkoztak, miközben cselekedni próbáltak.